अतीव कृष्णसाराभ्यां रक्तान्ताभ्यां जलन्तु तत् । परिस्रवन्नलो दृष्ट्वा शोकार्त्तामिदमब्रवीत् ।
मम राज्यं प्रनष्टं यन्नाहं तत्कृतवान् स्वयं । कलिना तत्कृतं भीरु यच्च त्वामहमत्यजं ।
यत्त्वयाऽधर्म्मकृच्छ्रे तु शापेनाभिहतः पुरा । वनस्थया दुःखितया शोचन्त्या मां दिवानिशं ।
स मच्छरीरे त्वच्छापाद्दह्यमानोऽवसत्कलिः । त्वच्छापदग्धः सततं सोऽग्नावग्निरिवाहितः ।
मम च व्यवसायेन तपसा चैव निर्ज्जितः । दुःखस्यान्तेन चानेन भवितव्यं हि नौ शुभे । २९७०
विमुच्य मां गतः पापस्ततोऽहमिह चागतः । त्वदर्थं विपुलश्रोणि नहि मेऽन्यत्प्रयोजनं ।
कथं नु नारी भर्त्तारमनुरक्तमनुव्रतं । उत्सृज्य वरयेदन्यं यथा त्वं भीरु कर्हिचित् ।
दूताश्चरन्ति पृथिवीं कृत्स्नां नृपतिशासनात् । भैमी किल स्म भर्त्तारं द्वितीयं वरयिष्यति ।
स्वैरवृत्ता यथा काममनुरूपमिवात्मनः । श्रुत्वैव चैवं त्वरितो भाङ्गासुरिरुपस्थितः ।
दमयन्ती तु तच्छ्रुत्वा नलस्य परिदेवितं । प्राञ्जलिर्व्वेपमाना च भीता वचनमब्रवीत् । २९७५
॥ दमयन्त्युवाच ॥ न मामर्हसि कल्याण दोषेण परिशङ्कितुं । मया हि देवानुत्सृज्य वृतस्त्वं निषधाधिप ।
तवाभिगमनार्थन्तु सर्व्वतो ब्राह्मणा गताः । वाक्यानि ममगाथाभिर्गायमाना दिशो दश ।
ततस्त्वां ब्राह्मणो विद्वान् पर्णादो नाम पार्थिव । अभ्यगच्छत् कोशलायामृतुपर्णनिवेशने ।
तेन वाक्ये कृते सम्यक् प्रतिवाक्ये तथाकृते । उपायोऽयं मया दृष्टो नैषधानयने तव ।
त्वामृते नहि लोकेऽन्य एकाह्ना पृथिवीपते । समर्थो योजनशतं गन्तुमश्वैर्नराधिप । २९८०
स्पृशेयन्तेन सत्येन पादावेतौ महीपते । यथा नासत्कृतं किञ्चिन्मनसाऽपि चराम्यहं ।
अयञ्चरति लोकेऽस्मिन् भूतसाक्षी सदागतिः । एष मे मुञ्चतु प्राणान् यदि पापं चराम्यहं ।
तथा चरति तिग्मांशुः परेण भुवनं सदा । स मुञ्चतु मम प्राणान् यदि पापं चराम्यहं ।
चन्द्रमाः सर्व्वभूतानामन्तश्चरति साक्षिवत् । स मुञ्चतु मम प्राणान् यदि पापं चराम्यहं ।
एते देवास्त्रयः कृत्स्नं त्रैलोक्यं धारयन्ति वै । विब्रुवन्तु यथासत्यमेतद्देवास्त्यजन्तु मां । २९९०
एवमुक्तस्ततो वायुरन्तरीक्षादभाषत । नैषा कृतवती पापं नल सत्यं ब्रवीमि ते ।
राजन् शीलनिधिः स्फीतो दमयन्त्या सुरक्षितः । साक्षिणो रक्षिणश्चास्या वयं त्रीन् परिवत्सरान् ।
उपायो विहितश्चायं त्वदर्थमतुलोऽनया । नह्येकाह्ना शतं गन्ता त्वामृतेऽन्यः पुमानिह ।
उपपन्ना त्वया भैमी त्वञ्च भैम्या महीपते । नात्र शङ्का त्वया कार्य्या सङ्गच्छ सह भार्य्यया ।
ततो ब्रुवति वाक्ये तु पुष्पवृष्टिः पपात ह । देवदुन्दुभयो नेदुर्व्ववौ च पवनः शिवः । २९९५
तदद्भुतमयं दृष्ट्वा नलो राजाऽथ भारत । दमयन्त्यां विशङ्कां तामुपाकर्षदरिन्दमः ।
ततस्तद्वस्त्रमरजः प्रावृणोद्वसुधाधिपः । संस्मृत्य नागराजं तं ततो लेभे स्वकं वपुः ।
स्वरूपिणन्तु भर्त्तारं दृष्ट्वा भीमसुता तदा । प्राक्रोशदुच्चैरालिङ्ग्य पुण्यश्लोकमनिन्दिता ।
भैमीमपि नलो राजा भ्राजमानो यथा पुरा । सस्वजे स्वसुतौ चापि यथावत् प्रत्यनन्दत ।
ततः स्वोरसि विन्यस्य वक्त्रं तस्य शुभानना । परीता तेन दुःखेन निश्वासायतेक्षणा । ३०००